

Երկայ կառավարութիւնը բնութեան բաժանման համեմատ այլ և այլ վիճակներու բաժանած է. թէ և կերևի պատմութենէն՝ որ մեր նախնիք ևս այդ բաժանումներն ունէին, բայց ունէին յարաբերութիւն միմեանց հետ և որոց ազացոյցներն կերևին այս օր:

Պատմագիրներն շատ անգամ փոխանակ Բաղրեւանդ գրելու՝ ամբողջ վիճակն Ալաշկերտ գրած են, որով կերևի թէ երբեմն Ալաշկերտ ասուած է այն վայրը, որ այս օր չորս գաւառներու բաժանուած է, 1. Ղիւսախն, 2. Գարա-քիլիսէ, 3. Անդափ և 4. Ալաշկերտ որ մէկ մէկ զայմագամ կը կառավարեն:

Իսկ այս օր «Ալաշկերտցի եմ» ասող ժողովուրդն՝ միայն Բաղրեւանդայ արևմտեան բաժանման այսինքն Ալաշկերտի և Գարա-քիլիսէի ժողովուրդն է, և երբեմն Անդափի ժողովուրդն ուր ևս հայ չը գտնուիր, բացի քանի տուն եկտորներէ:

Անդափ և Ալատաղ (Ծաղկաց լ.) մեզմէ բաժանած են Շեռեան և Մուրատ. Գարա-քիլիսէն ևս բաժանած է Գրաշի գետ:

Հայ զիւղերն Ալաշկերտի դաշտի եզերքներուն վերայ տարածուած են և գրեթէ ամենն ևս ունին բնական բաժանում: Ընկած են երկու ջրոց մէջ, իւրաքանչիւր հայ զիւղի բարձունքը լեռնային մասերու մէջ տարածուած կան քրդ. զիւղեր, որք ևս այդ բնական բաժանման մէջ կը գտնուին և որք միեւնոյն կառավարութիւններու կը պատկանին:

Կը մնայ այժմեան Ալաշկերտի զայմագամութիւնը. սորա այլ և այլ բաժանմանց վերայ կսկսիմ ընդարձակ խօսիլ:

1. Բերդ (Թօփրազգալէ) և բերդի թև. որ կը տարածուի մինչև Շահկօլ լեռներու զաղաթն: